

EDITORIAL

Na letošní 31. červenec připadá vzácné životní jubileum historika umění PhDr. Dalibora Prixe, CSc., osobnosti českého dějepisu umění trvale spjaté s Prahou, ale současně životními osudy i badatelskými zájmy vázané ke slezské domovině. Jak už se to stává v případech, kdy jubilantova osobnost je pomyslně rozkročena mezi centrum a periferii, také jubilejní připomínky se odvíjejí odlišnými cestami: k té oficiální, pražské cestě skromně připojme naši slezskou, jež nás zavazuje již proto, že PhDr. Dalibor Prix, CSc., je členem redakční rady našeho časopisu. Soubor textů s regionální tematikou, věnovaný autory tohoto dvojčísla jubilantovi, připomíná dvě závažné skutečnosti: Dalibor Prix je badatelem o slezských otázkách středověku a současně také vysokoškolským učitelem. Tyto dvě kvality nelze od sebe oddělit, zvláště proto ne, že ti, kteří měli tu smůlu, že nestudovali na normální vysoké škole a vzali zavděk vzdělávací institucí v okresním městě, v postnormalizačním suchopáru našli v jubilantově osobě osvěžení – takřka jediné, jaké jim odlišné prostředí opavské školy mohlo dát – a především jistoty, jež je mohou provázet profesním životem: úctu k historické materii, badatelskou pokoru, odpovědnost interpreta, argumentační preciznost, pečlivost ve formulacích a jakousi celkovou nenápadnost, skromnost, tedy hodnoty, jež oceňují i ti, jež měli či mají to štěstí se s PhDr. Daliborem Prixem, CSc. potkávat jako s kolegou.

Příspěvek historičky umění Denisy Hradilové ze Slezského zemského muzea obrací pozornost čtenáře k předmětům, jež připomínají někdejší věhlas opavských uměleckořemeslných sbírek, pohřichu dodnes nedoceněných, spjatých s muzejními řediteli Edmundem Wilhelmem Braunem a Karlem Černohorským. Archeoložka Soňa Králová (Slezské zemské muzeum) a historik Pavel Žurek z muzea v Jeseníku obohacují svými příspěvky znalosti o slezském regionu, k jehož těšínské části upíná pozornost archivářka Eva Vojkovská z Frýdku-Místku, programově se věnující stavební kultuře končícího 18. století. Námětovou pestrost čísla doplňuje Pavel Waisser z olomoucké univerzity, jenž se badatelsky věnuje renesanci a svým textem nás seznamuje s určitou fází umělecko-historického vývoje hradu v Lipnici nad Sázavou, konkrétně s kaplí v tamním Thurnovském paláci. Příspěvkem tematicky kontrastním, věnovaným meziválečné avantgardě, Prixovo jubilejní číslo našeho muzejníku rozhojňuje Markéta Svobodová, pracovnice Ústavu dějin umění AV ČR v Praze. Autor tohoto úvodního slova si jako téma pro svůj příspěvek zvolil zapomenutou opavskou stavbu – dům svobodných pánů z Berečka, pěkně dokumentovaný plánem z 19. století a několika sporadickými fotkami z doby kolem roku 1900, jejichž časopiseckou prezentaci lze opatřit nevysloveným dovětkem, že obraz dějin umění nelze tvořit jen z děl zjevných, ale i z těch, které jsou – žel – dávnou minulostí. A to je jistě i princip, jenž je určující pro Prixovy texty, zejména pro texty o středověkých kostelích moravskoslezského pomezí.

Když jsme hledali materii, již bychom toto jubilejní číslo doplnili, našli jsme ji v prezentaci uměleckého díla, majícího přímo symbolický význam: jde o obraz svatého Josefa Pěstouna, jehož kvality celé generace historiků nebyly s to plně posoudit, protože byl ve stavu vyžadujícím náročný restaurátorský zásah. Pisatel těchto slov zde nemůže pro budoucnost smlčet, že to byl on, jenž díky projektu NAKI inicioval jeho restaurování – jako splátku dluhu malíři samému i všem těm, kteří se moravským barokem zabývali a zabývají – načež akad. mal. Romana Balcarová vrátila obrazu jeho krásu přímo symbolicky v čase, kdy se skladba tohoto jubilejního čísla formuje. A je symbolické dvojnásob, že se tak děje při příležitosti 310. výroční narození jeho autora, malíře Josefa Františka Pilze (1711–1797).

Pavel Šopák